

Rapport 2004:1

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Hagaberg, Garnisonsområdet

Dagvattenmagasin, dagvattenledningar och VA-ledningar

Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Erika Räf

Hagaberg, Garnisonsområdet

Dagvattenmagasin, dagvattenledningar och VA-ledningar

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	5
Metod och resultat	5
Referenser	5
Schakt- och anläggningsbeskrivningar	7
Tekniska uppgifter	8

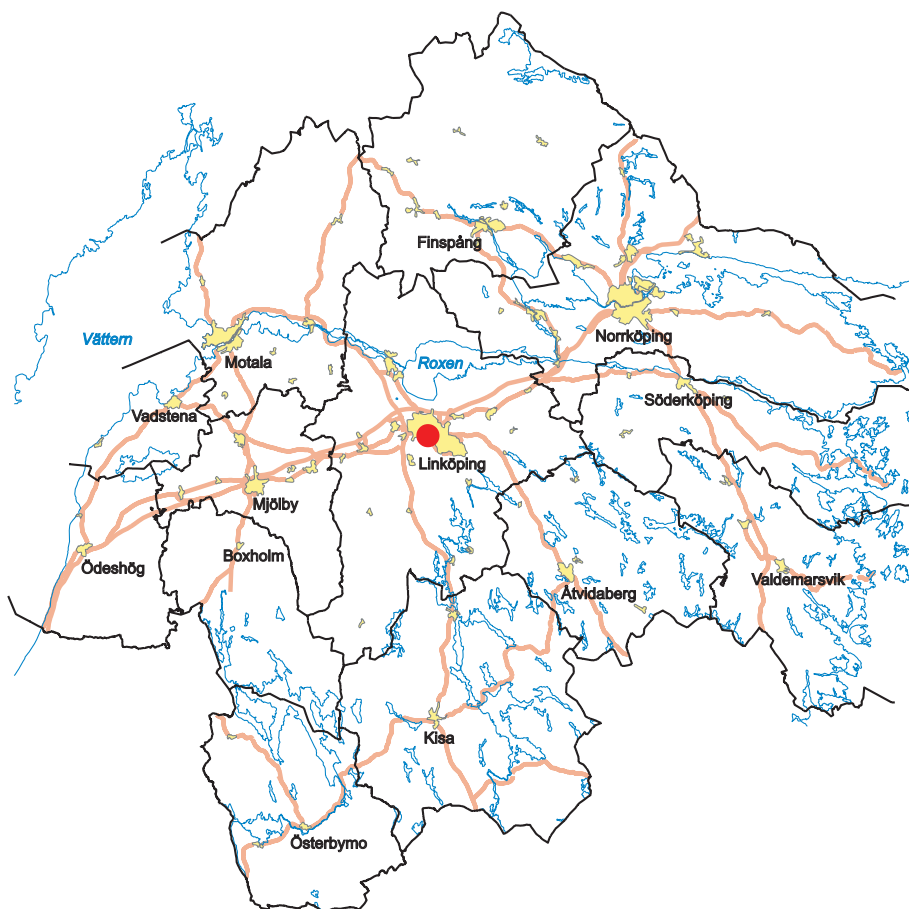
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

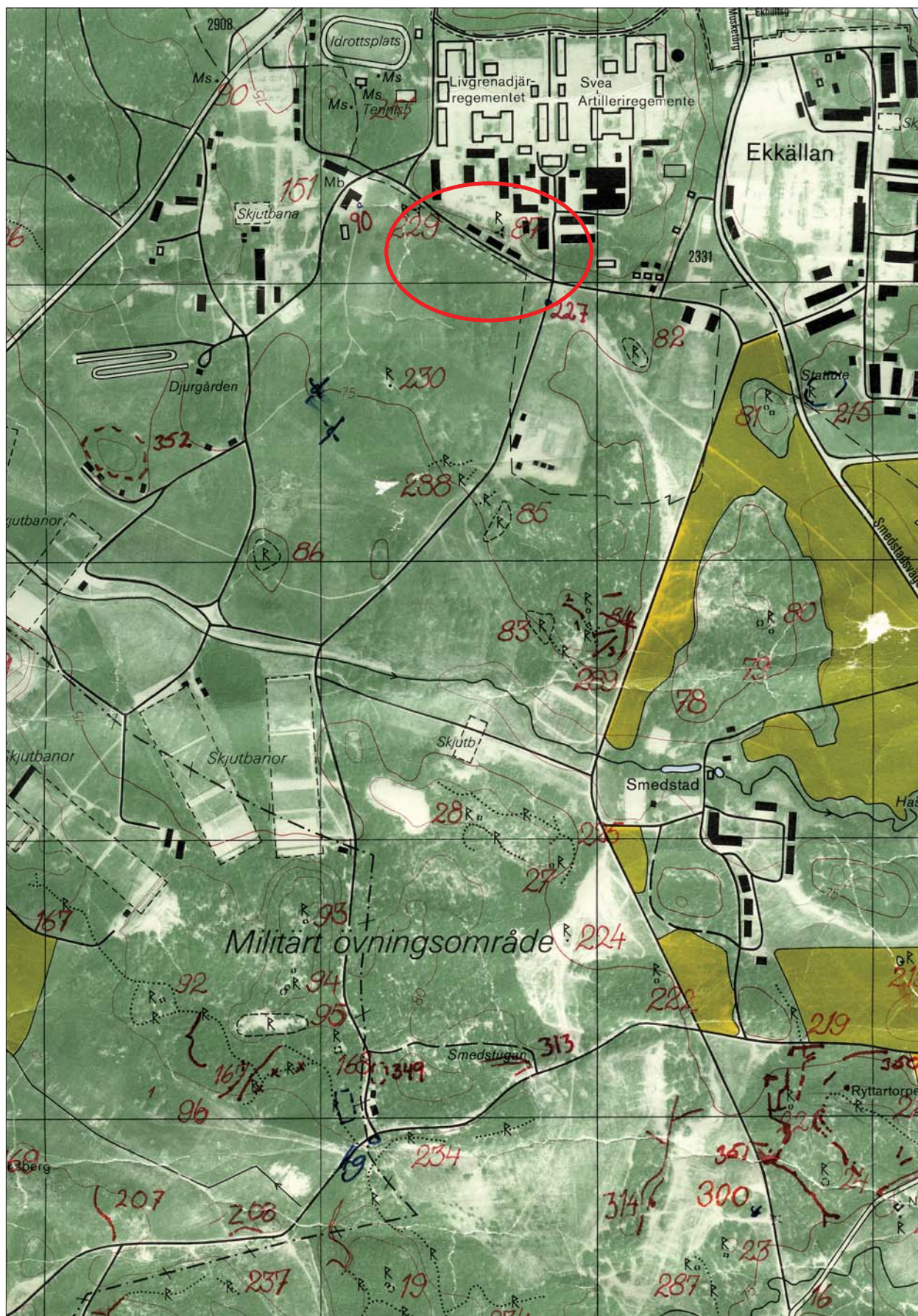
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

Sammanfattning

Den arkeologiska utredningen etapp 1 och 2 utfördes med anledning av en planerad schaktning för anläggande av dagvattenledning och dagvattenmagasin samt VA-ledningar till det nya bostadsområdet Hagaberg inom Garnisonsområdet, Linköpings stad och kommun, Östergötland. Etapp 2 utfördes i form av en sökschaktsgrävning på ett grönområde inom den sydvästra delen av exploateringsområdet, där dagvattenmagasin och dagvattenledning planerades att anläggas. En treudd (RAÅ 229) är belägen ett tiotal meter sydväst om denna del av exploateringsområdet. Förutom en fyndtom grop påträffades inga fornlämningar vid sökschaktsgrävningen. I övrigt bedömdes att VA-ledningens sträckning åt sydöst samt norrut in mellan de gamla regementsbyggnaderna till allra största delen berörde redan störda områden och att fornlämningar inte kom till skada.

Erika Räf
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 085 47 med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 med anledning av en planerad schaktning för anläggande av dagvattenledning och dagvattenmagasin samt VA-ledningar till det nya bostadsområdet Hagaberg inom Garnisonsområdet, Linköpings stad och kommun, Östergötland. Efter inledande kart- och arkivstudier av området (etapp 1) genomfördes utredningens etapp 2 i september 2003.

Uppdragsgivare var Stadspartner AB vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Erika Räf är ansvarig för utredningen samt rapportarbetet.

Områdesbeskrivning

Exploateringsområdet ligger till övervägande delen bland gamla regementsbyggnader i utkanten av ett mycket fornlämningsrikt område inom f d garnisonens övningsfält i södra delen av Linköpings stad. Merparten av fornlämningarna på övningsfältet kan dateras till järnålder och består av hålvägar, stensträngar, gravfält och enstaka gravar samt boplatslämningar (Franzén & Hörfors 1995; Molin 2001; Ternström & Schönbeck 2001). Exploateringen föräns av uppförandet av den nya stadsdelen Hagaberg på regementsområdet.

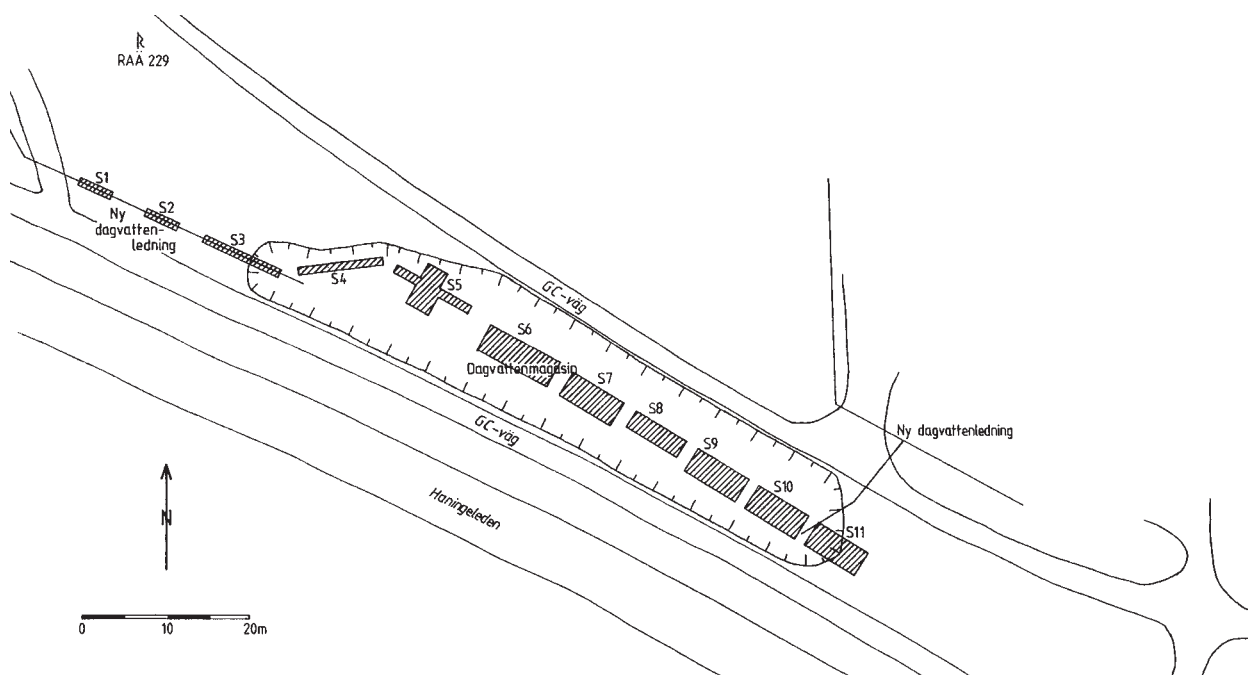
Det arkeologiska utredningsområdet berörde dels schaktning för ny VA-ledning på det gamla regementsområdet, dels schaktning för dagvatten-

ledning och dagvattenmagasin på grönområde. Till största delen dras VA-sträckningen i asfalterad mark norrut in mellan de gamla regementsbyggnaderna; en kortare sträcka går i vägslänt på den norra sidan om en lokalgata som går i öst-västlig riktning i området. Sammanlagt berör VA-ledningen en sträcka på ca 450 löpmeter.

Grönområdet där dagvattenledning och dagvattenmagasin planeras är beläget mellan ovan nämnda lokalgata och Haningeleden. I den västligaste delen korsas grönområdet av en gång- och cykelväg. Dagvattenmagasinet planeras bli ca 120 m långt, 15-20 m brett och 2 m djupt. Dagvattenledningen ska bli ca 50 m lång, ca 2 m bred samt 1,5-2 m djup. Den dras delvis intill den befintliga gång- och cykelvägen.

Inom grönområdet finns en treudd (RAÄ 229). Den ligger ett tiotal meter norr om planerad ledning och magasin samt intill gång- och cykelvägen. I samband med planeringen för gång- och cykelvägen utfördes en arkeologisk förundersökning invid treudden. Inget av arkeologiskt intresse påträffades (Molin 2001).

Ytterligare en treudd (RAÄ 87) ca 150 m österut från RAÄ 229 har tidigare undersökts och tagits bort. Undersökningen visade att graven var fyndtom men att den var anlagd på boplatslämningar i form av stolphål, härdar och gropar m m. Lämningarna är genom ^{14}C -analys daterade till yngre bronsålder (Ängeby 1994).

Figur 3: Schaktplan.

Syfte

Syftet med utredningen var att sammanställa den kända fornlämningsbilderna samt påvisa eventuella nyupptäckta fornlämningar inom det planerade exploateringsområdet. Om fornlämning framkom skulle utredningen se på möjligheten att justera exploateringen så att fornlämningarna inte kom till skada. Utredningens resultat ligger till grund för länsstyrelsens bedömning i ärendet.

Metod och resultat

Utredningen omfattade två etapper; etapp 1 skedde utan ingrepp i marken, etapp 2 skedde i form av en sökschaktsgrävning. Utredningens etapp 1 innehöll momenten kart-, litteratur- och arkivstudier samt avsyning i fält. Kartstudierna inriktade sig på äldre kartmaterial för att genom dessa lokalisera fornlämningar eller andra kulturhistoriskt värdefulla platser. Genom arkivstudierna inhämtades information om vad som hänt inom området och vad som finns dokumenterat. Specialinventeringen genomfördes genom avsyning av utredningsområdet.

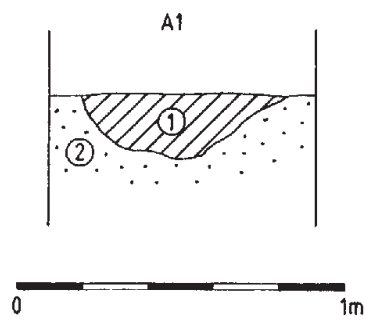
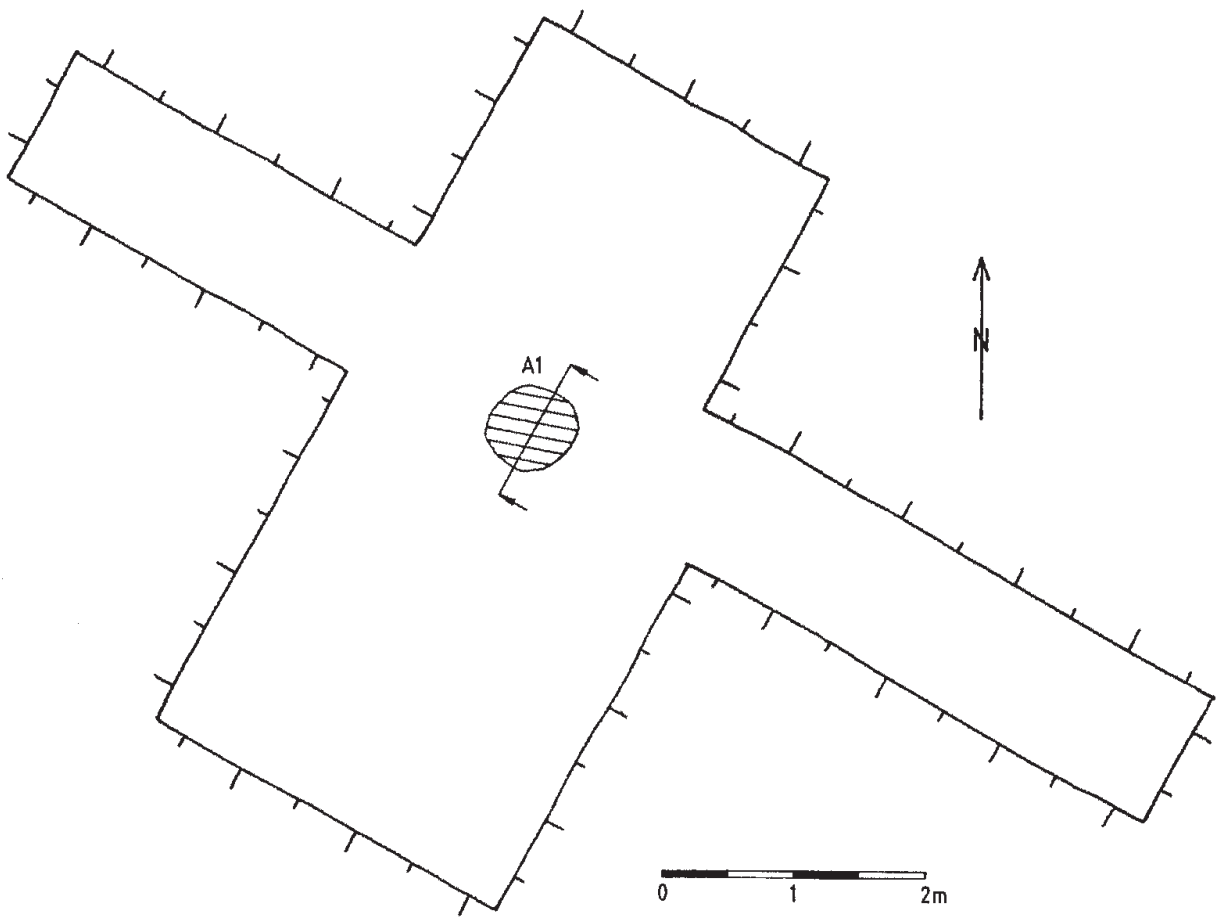
Vid utredningens första etapp bedömdes att exploateringsområdet på grönområdet där treudden är belägen var potentiellt fornlämningsläge. I övrigt bedömdes att VA-ledningens sträckning till övervägande delen skulle dras genom redan störda områden och att sannolikheten för att fornlämningar skulle beröras var liten.

Den arkeologiska utredningen etapp 2 utfördes i form av en sökschaktsgrävning på grönområdet inom arbetsytan för dagvattenledning och dagvattenmagasin. Elva sökschakt togs upp med grävmaskin (fig 3). Jordmånen bestod övervägande av siltig humös mylla samt därunder styv lera. Dock var jordlagren i flera av schakten omrörda och lämningar av militär aktivitet påträffades, som hylsor från k-pistskott samt en relativt recent eldstad. Även flera hästskor av järn påträffades. I schakten påträffades en grop, ca 0,6 m i diameter, som kan ha förhistoriskt ursprung (fig 4). Gropen, som var fyndtom, dokumenterades och borttogs. I övrigt påträffades inga lämningar av antikvariskt intresse.

Referenser

- Franzén G & Hörfors O. 1995. *Oxhagenprojektet, del 1*. Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Molin F. 2001. *Invid en treudd*. UV Öst Rapport 2001:62. Riksantikvarieämbetet.
- Ternström C & Schönbeck M. 2001. *F d Övningsområdet*. Rapport 7:2001. Östergötlands länsmuseum.
- Ängeby G. 1994. *En treudd på Kungliga Livgrenadjärregementets mark*. Arkeologisk utredning. UV Linköping 1994:25. Riksantikvarieämbetet.

Schakt 5

Figur 4: Schaktplan, schakt 5 samt profil anl 1.

Schakt- och anläggnings- beskrivningar

Schakt 1 och schakt 2

Bredd: 1,1 m
Längd: 4,0 m
Djup: 0,3 m
Material: Styv lera
Övrigt: Påfört material 0,2-0,3 m tjockt, troligen vid anläggandet av gång- och cykelväg. Därunder spår av militär aktivitet: hylsor av k-pistskott, även tegel och recenta hästsko av järn.

Schakt 3

Bredd: 1,1 m
Längd: 10 m
Djup: 0,4-0,6 m
Material: Styv lera.

Schakt 4

Bredd: 1,1 m
Längd: 10 m
Djup: 0,4-0,6 m
Material: Styv lera.

Schakt 5

Bredd: 1,1-6,1 m
Djup: 0,6 m
Längd: 10 m
Material: Siltig, humös mylla 0,3 m tjock, därunder sand/grus.
Övrigt: Anl 1, grop.

Schakt 6

Bredd: 3,3 m
Längd: 9 m
Djup: 0,6 m
Material: Siltig humös mylla, 0,3-0,4 m tjock, därunder styv lera.
Övrigt: På ca 0,25 m djup påträffades lämning av en eldstad med hylsor från k-pistskott. Dokumenterades inte.

Schakt 7

Bredd: 3,1 m
Längd: 7 m
Djup: 0,5 m
Material: Siltig humös mylla, därunder styv lera.
Övrigt: Recent hästsko av järn.

Schakt 8

Bredd: 2,2 m
Längd: 7 m
Djup: 0,5 m
Material: Omväxlande sand, grus och lera.

Schakt 9

Bredd: 3,0 m
Längd: 7 m
Djup: 0,5 m
Material: Omväxlande sand, grus och lera. På ca 0,4 m djup enbart lera.

Schakt 10

Bredd: 3 m
Längd: 7 m
Djup: 0,5 m
Material: Omväxlande grus och lera.

Schakt 11

Bredd: 3 m
Längd: 7 m
Djup: 0,5 m
Material: Siltig humös mylla, därunder lera.

Anläggning 1

Storlek: 0,6 m i diam, rundad i plan.
Djup: 0,2 m, oregelbundet rundad form.
Material: Humös och sotig silt.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Hagaberg inom Garnisonsområdet
Socken/stad	Linköpings stad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	Invid RAÄ 229, 87
Ekonomiska kartans blad	085 47 (8F 4h Slaka)
Koordinater	X6474550-6474560, Y1488865-1488895
Koordinatsystem	Rikets
Höjdsystem	Rikets
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2
Länsstyrelsens beslut	2003-09-10
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens dnr	431-11318-03
Länsmuseets dnr	394/03
Länsmuseets kontonummer	6819
Uppdragsgivare	Stadspartner AB
Kostnadsansvarig	Stadspartner AB
Projektledare	Erika Räf
Fältarbetstid	2003-09-23
Totalt undersöktes	ca 650 lpm
Därav intensivt	ca 175 lpm
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	-
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Rapport	2004:1 © Östergötlands länsmuseum
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.